

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการประเมินการบำบัดรักษาผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ ตำบลแม่ฮี อำเภอป่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการ รูปแบบการบำบัดรักษา พิ้นฟูและติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ วิเคราะห์ค่าใช้จ่าย และผลได้ในการบำบัดรักษาผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ รวมถึงประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการบำบัด ผู้ให้การบำบัดหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณและครอบครัวผู้เข้ารับการบำบัด ศูนย์แสงอรุณ การศึกษาครั้งนี้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องและจากการใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดเนื้อหา 3 ส่วน แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาโครงสร้างการดำเนินงานบำบัดรักษา พิ้นฟูและติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย และผลได้ในการบำบัดรักษาผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ

ส่วนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการบำบัด ครอบครัวผู้เข้ารับการบำบัด และผู้ให้การบำบัดหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ

4.1 ผลการศึกษาโครงสร้างการดำเนินงานบำบัดรักษา พิ้นฟูและติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ

การศึกษาโครงสร้างการดำเนินงานบำบัดรักษา พิ้นฟูและติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติด โดยรวบรวมจากตำรา บทความ เอกสารวิจัย ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

4.1.1 โครงสร้างการดำเนินงานบำบัดรักษา พิ้นฟูและติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ

จากการศึกษา พบว่า ศูนย์แสงอรุณ เป็นหนึ่งในโครงการบ้านร่วมเย็นที่ดำเนินงานด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างครบวงจรด้วยวิถีชุมชน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการแบ่งส่วนฝ่ายหลักในการทำงานเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่

1) ฝ่ายบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ และติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติด

ในการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพ และติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณเริ่มตั้งแต่การเตรียมคนงาน เตรียมครอบครัว/ชุมชน การคัดกรอง การถอนพิษยา การฟื้นฟูสมรรถภาพและการติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติด โดยเน้นวิถีวัฒนธรรมชุมชนและการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้น ผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพจากศูนย์แสงอรุณ จึงสามารถสามารถละ เลิกยาเสพติดได้มากขึ้น และมีจำนวนการกลับไปเสพยาเสพติดลดลง โดยผู้ที่กลับเสพยาเสพติดซ้ำส่วนใหญ่มีจิตสำนึกที่จะกลับมาบำบัดรักษาตัวเองให้ละเลิกยาเสพติดให้ได้ ทั้งนี้ สามารถสรุปกระบวนการ ขั้นตอนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ ซึ่งใช้ระยะเวลาทั้งหมด 4 เดือน (120วัน) ได้ดังนี้

(1) ขั้นค้นหา และคัดกรองผู้เข้ารับการบำบัด

กระบวนการคัดกรองผู้เข้ารับการบำบัดของศูนย์แสงอรุณ ประกอบด้วย การดำเนินงาน 2 รูปแบบ ดังนี้

(1.1) การทำประชาคมเพื่อค้นหาผู้เสพ ผู้ติดยาในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ พื้นที่อำเภอป่า และอำเภอปางมะผ้า โดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์แสงอรุณดำเนินการร่วมกับผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น สตส.อ.ป่า โรงพยาบาลป่า

(1.2) ผู้เสพผู้ติดยาเสพติด หรือครอบครัวผู้เสพผู้ติดยาเสพติด พาเข้ามารับการบำบัดรักษาที่ศูนย์แสงอรุณ ซึ่งที่ผ่านมามีพบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการบำบัดรักษาที่ศูนย์แสงอรุณ มาจากหลายพื้นที่ทั้งในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดอื่นๆ

(2) ขั้นการเตรียมการ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

(2.1) การเตรียมการครอบครัวผู้เข้ารับการบำบัด โดยการสร้างความเข้าใจให้คำปรึกษา และพูดคุยกับครอบครัว เพื่อให้เข้าใจรูปแบบ และขั้นตอนต่างๆ ในการบำบัดรักษาของศูนย์แสงอรุณ

(2.2) การเตรียมการผู้เข้ารับการบำบัด ประกอบด้วย

- ผู้เข้ารับการบำบัดที่เข้าสู่ศูนย์แสงอรุณจะได้รับการตรวจสภาพร่างกาย หรือ ลักษณะทางกายภาพ พร้อมทั้งจะได้มีการเตรียมสภาพด้านจิตใจและให้โอกาสปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม/สภาพความเป็นอยู่ใหม่ รวมทั้งระบบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของศูนย์ โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิด

(3) ขั้นถอนพิษยา

เป็นขั้นตอนในการถอนพิษยาเสพติด เพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสพผู้ติดยาเสพติดหยุดการใช้ยาเสพติด ซึ่งศูนย์แสงอรุณใช้วิธีการหักดิบ กล่าวคือ การให้หยุดใช้ยาเสพติดโดยทันที

และไม่ใช้ยาหรือสารเสพติดชนิดอื่นใดในการทดแทนการใช้ยาเสพติด แล้วดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดอย่างใกล้ชิด เช่น ให้อาหารและน้ำ การพักผ่อนอย่างเต็มที่ และคอยให้กำลังใจอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ จากการเก็บข้อมูล พบว่า เมื่อใช้วิธีการหักดิบ ผู้เสพจะมีอาการเสียนยาอย่างรุนแรงใน 5 วันแรก แล้วจะเริ่มลดลง ถ้าผ่านช่วงนี้ไปได้จะทำให้เจ็บไม่กล้ากลับมาเสพอีก อย่างไรก็ตามในช่วง 5 วันแรก หากผู้เสพผู้ติดยาเสพติดมีอาการไม่สบาย เช่น เป็นไข้ หนาวสั่น ปวดเมื่อย อาเจียน เป็นต้น ศูนย์แสงอรุณจะดำเนินการประสานโรงพยาบาลปาย เพื่อรักษาหรือให้ยาตามอาการของแต่ละคน

(4) ชั้นฟื้นฟูสมรรถภาพ

ผู้เข้ารับการบำบัดรักษา เริ่มเข้าสู่หลักสูตรต่างๆตามที่ทางศูนย์ได้กำหนดไว้ เช่น ฟื้นฟูสภาพร่างกาย ฟื้นฟูสภาพจิตใจ และมีหน้าที่ในการรับผิดชอบต่างๆตามความเหมาะสม มีการอบรมให้ความรู้ สร้างทักษะในการดำเนินชีวิตปรับทัศนคติ รวมถึงความรู้เรื่องพิษของยาเสพติด และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ฝึกออาชีพ เกษตรกรรมปศุสัตว์ งานช่าง

(4.1) กิจกรรมฟื้นฟูจิตใจและจิตวิญญาณ โดยหลักจริยธรรมคริสเตียน

การดำเนินการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด จะเน้นให้การรักษาทางร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ โดยใช้การถ้อยมั่นในองค์พระศาสดาแห่งคริสต์ศาสนา มีความศรัทธาในพระเจ้า มีระเบียบวินัย มีความมั่นคงทางจิตใจ โดยการอธิษฐานเดี่ยว การอธิษฐานร่วม การอ่านพระคัมภีร์ การเฝ้าเดี่ยว การนมัสการร่วมกัน เป็นต้น

(4.2) กิจกรรมการให้คำปรึกษา และแนะแนวทางการดำเนินชีวิตหลังจากผ่านการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ

(4.3) กิจกรรมอาชีพะบำบัด การฝึกออาชีพ ประกอบด้วย

- งานบำบัด มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรับผิดชอบ ฝึกความอดทน และสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานให้แก่ผู้เข้ารับการบำบัด โดยจะมอบหมายให้ผู้เข้ารับการบำบัดทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น งานบ้าน งานครัว หรืองานอื่น ๆ ที่เหมาะสม

- การฝึกออาชีพ โดยศูนย์แสงอรุณจะเน้นการฝึกออาชีพทางด้านเกษตรกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

(5) ชั้นติดตาม และประเมินผลหลังการบำบัด

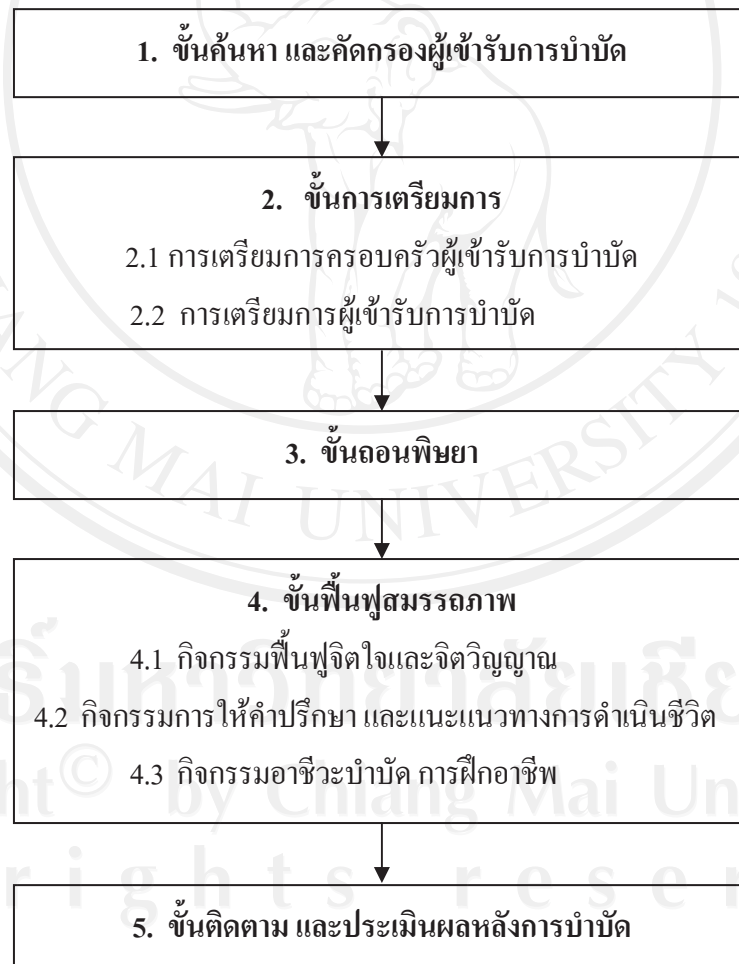
เมื่อผู้เข้ารับการบำบัด ผ่านกระบวนการบำบัดรักษาทุกขั้นตอน จะมีการติดตามและประเมินผล ดังนี้

(5.1) ประเมินผล แก่ไขจุดอ่อนของผู้เข้ารับการฟื้นฟู และนำรายงานความคืบหน้าให้แก่ครอบครัว และแกนนำชุมชน

(5.2) ประสานต่อหน่วยงานต่างๆในการจัดหางาน หรือฝึกอาชีพต่อไป รวมทั้งการศึกษา เช่น การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อรองรับผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดที่จะกลับคืนสู่ชุมชน

(5.3) การติดตามหลังผ่านการบำบัด ศูนย์แสงอรุณมีกระบวนการติดตามในหลายรูปแบบ เช่น ศูนย์เข้าไปติดตามเอง ศูนย์ร่วมกับกลุ่มเครือข่าย/แกนนำชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ครู ผ่านเวทีพบปะพี่น้องผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูที่จัดขึ้นในศูนย์ หรือผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ระหว่างศูนย์กับชุมชน หรือผ่านทางพันธมิตรผู้เกี่ยวข้องที่ศูนย์มอบให้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ หรือพบปะตามธรรมชาติ เช่น ตลาดนัด โรงพยาบาล คริสตจักรในพื้นที่ เป็นต้น

สรุปกระบวนการ ขั้นตอนการการบำบัดรักษา ฟื้นฟูและติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณได้ ดังนี้

รูปที่ 4.1 กระบวนการ ขั้นตอนการการบำบัดรักษา ฟื้นฟูและติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ

2) ด้านบริหารจัดการ

จากการศึกษา พบว่า ข้อมูลด้านบริหารจัดการของศูนย์แสงอรุณ ประกอบด้วย แหล่งงบประมาณ/แหล่งทุน บุคลากร เครือข่ายความร่วมมือ และทรัพยากรสำคัญอื่น ๆ ดังนี้

แหล่งงบประมาณ/แหล่งทุน จากการศึกษ พบว่า งบประมาณของศูนย์แสงอรุณมาจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

- ร้อยละ 65 ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ การบริจาคผ่านคริสตจักรเชียงใหม่ที่ 1 และเครือข่ายคริสตจักรทั่วประเทศ โดยงบประมาณส่วนนี้จะใช้ในการดำเนินงานทุกด้านของศูนย์

- ร้อยละ 25 ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอปาย องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน สาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยงบประมาณส่วนนี้จะใช้ในการดำเนินงานขึ้นฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด

- ร้อยละ 5 ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในพื้นที่อำเภอปาย ซึ่งงบประมาณส่วนนี้จะใช้ในการดำเนินงานขึ้นค้นหา และคัดกรองผู้เข้ารับการบำบัดในชุมชน และขึ้นการติดตามประเมินผลหลังการบำบัด

- ร้อยละ 5 ได้รับการสนับสนุนผู้เข้ารับการบำบัด หรือครอบครัวของผู้เข้ารับการบำบัด โดยงบประมาณส่วนนี้จะใช้ในการดูแลผู้เข้ารับการบำบัดรักษา

โดยในส่วนของการทำงานกับดูแลบัญชี การใช้จ่ายเงินหรืองบประมาณ ศูนย์แสงอรุณจะให้บริษัทจัดการบัญชีเป็นผู้ดำเนินการและตรวจสอบความถูกต้อง

บุคลากร ศูนย์แสงอรุณมีบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้การบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด ประกอบด้วย ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ จำนวน 4 คน อาสาสมัครประจำศูนย์ จำนวน 6 คน และมีคณะกรรมการศูนย์ ประกอบด้วยผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีจิตใจสาธารณะในการทำงานเพื่อส่วนรวมประมาณ 20 คน

เครือข่ายความร่วมมือ นอกเหนือจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้การบำบัดรักษาแล้ว ยังมีเครือข่ายชุมชนในพื้นที่ที่ศูนย์ได้ร่วมตัวแกนนำชุมชนจำนวน 10 ชุมชน ในพื้นที่อำเภอปาย และอำเภอใกล้เคียงเป็นเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ และมีหน่วยงานที่สนับสนุนนโยบาย และสนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอปาย สาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานพัฒนาสังคมและความ

มั่นคงของมนุษย์ สถานพินิจแม่ฮ่องสอน เรือนจำแม่ฮ่องสอน สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด ศูนย์
บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน โรงพยาบาลปาย และ ฉก.ร.17 และ ร.7 พัน 5

ทรัพยากรสำคัญอื่น ๆ ศูนย์แสงอรุณมีที่ดินและโรงเรือน โดยเป็นที่ดินส่วนตัว
ในการดำเนินงาน ประมาณ 1 ไร่ 200 ตารางวา มีบ้านพักเจ้าหน้าที่ประสานงาน เรือนพักผู้เข้า
บำบัด อาคารห้องประชุมเอนกประสงค์ และมีศูนย์เกษตรพอเพียงเพื่อการดูแลองค์กร ซึ่งเป็นพื้นที่
ทำการเกษตรในรูปแบบต่างๆ สำหรับการเลี้ยงชีพของคนภายในศูนย์แสงอรุณ

ทั้งนี้ สามารถสรุปความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีในพื้นที่
ได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีในพื้นที่ต่อการดำเนินงานของ
ศูนย์แสงอรุณ

ลำดับที่	หน่วยงาน	การสนับสนุน
1	สำนักงาน ป.ป.ส.	งบประมาณและนโยบาย
2	ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด แม่ฮ่องสอน	งบประมาณและนโยบาย
3	องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน	งบประมาณ
4	ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอปาย	งบประมาณ
5	สาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน	งบประมาณและนโยบาย
6	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	งบประมาณและนโยบาย
7	สถานพินิจแม่ฮ่องสอน	วิชาการ
8	เรือนจำแม่ฮ่องสอน	วิชาการ
9	สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดแม่ฮ่องสอน	วิชาการ
10	ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน	วิชาการ
11	โรงพยาบาลปาย	วิชาการและตรวจสุขภาพ
12	เครือข่ายชุมชนปายป้องกันยาเสพติด	งบประมาณและ การดำเนินงาน
13	ฉก.ร.17 และ ร.7 พัน 5	พื้นที่ศูนย์เกษตรพอเพียง เพื่อการดูแลองค์กร

ที่มา : ศูนย์แสงอรุณ

3) ศูนย์เกษตรพอเพียงเพื่อการดูแลองค์กร

ศูนย์เกษตรพอเพียง เป็นศูนย์ภายใต้ศูนย์แสงอรุณที่ตั้งขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาอาชีพ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด และเป็นแหล่งทุนให้ศูนย์แสงอรุณสามารถดูแลตัวเอง และผู้เข้ารับการบำบัดได้ในระยะยาว โดยให้พึ่งพาแหล่งทุนจากหน่วยงานภายนอกให้น้อยที่สุด

ภายใต้ศูนย์เกษตรพอเพียง ได้มีการฝึกอาชีพโดยเน้นอาชีพทางด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ การปลูกข้าว ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงวัว เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ รวมถึงการผลิตอิฐบล็อก ซึ่งกิจกรรมการฝึกอาชีพทุกอย่างผู้เข้ารับการบำบัดจะได้รับการฝึกและแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดที่เน้นการบำบัดรักษาทางด้านจิตใจคล้ายกับการบำบัดรักษาของศูนย์แสงอรุณ อีก 2 รูปแบบ ได้แก่ การบำบัดแบบจิต-สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด

4.1.2 รูปแบบการบำบัดแบบ จิต- สังคมบำบัด (Matrix Model)

สำนักงาน ป.ป.ส. (2547) ได้อธิบายรูปแบบการบำบัดรักษายาเสพติด แบบจิต-สังคมบำบัด ดังนี้

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดแบบผู้ป่วยนอกรูปแบบ กาย จิต สังคมบำบัด (Matrix Model) เป็นกระบวนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่เน้นการให้องค์ความรู้ (Cognitive Domain) ต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยและครอบครัว โดยสอดแทรกเข้าไปในระยะเวลาต่างๆ ของการบำบัดรักษาผ่านทางกิจกรรม กลุ่มบำบัด เป็นวิธีการหลักที่ใช้ตลอดโปรแกรมการบำบัดรักษานาน 1 ปี

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่ารูปแบบ จิต- สังคมบำบัด (Matrix Model) หรือ The Matrix Intensive Outpatient Program (IOP) เป็นโปรแกรมที่ได้พัฒนามาจากรูปแบบการบำบัดผู้ติดยาโคเคนในปี 1980 มาใช้กับผู้ติดยาแอมเฟตามีน โดยใช้ระยะเวลาในการบำบัด 16 สัปดาห์ ผู้บำบัดจะนัดผู้ป่วยเพื่อทำกลุ่มตามตารางเวลาที่กำหนด จุดเด่นของ Matrix คือ การมีกระบวนการในการบำบัดรักษาที่ชัดเจน การมีกลุ่มเป้าหมาย ในการบำบัดที่เฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้ป่วย ครอบครัวของผู้ป่วย และผู้บำบัด การมีคู่มือและอุปกรณ์ในการให้ความรู้อื่น ๆ เช่น เทปเสียง เอกสาร และแผ่นพับ รวมทั้งการให้รางวัลใจ เช่น การมอบถ้วยกาแฟให้เป็นที่ระลึกเมื่อมาสมัครเข้าโปรแกรม และการให้ประกาศนียบัตรเมื่อจบแต่ละขั้นตอน เป็นต้น โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 Intensive Phase หรือ Intensive Outpatient Program (Matrix IOP) เป็นช่วงแรกของการบำบัดรักษาที่ถือว่าสำคัญและวิกฤติที่สุด ใช้ระยะเวลา 52 สัปดาห์ (1ปี) ที่จะช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเลิกใช้ยาเสพติดได้หรือไม่ได้ ใช้ระยะเวลา 4 เดือน ประกอบด้วย กิจกรรมหลัก 4 อย่าง คือ

(1) การให้คำปรึกษารายบุคคล/ครอบครัว (Individual / Conjoint Sessions)

(2) กลุ่มฝึกทักษะการเลิกเสพยาในระยะเริ่มต้น (Early Recovery Skill Group) เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยเกี่ยวกับผลของยาเสพติดต่อสมอง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ไม่สามารถเลิกยาเสพติดได้ ทั้งๆที่มีความพยายามอย่างมากและหลายครั้งที่ผ่านมาและสอนทักษะที่จำเป็น สำหรับช่วยในการเลิกเสพยา

(3) กลุ่มป้องกันการหวนกลับไปเสพยา (Relapse Prevention Group) เป็นการให้ความรู้ผู้ป่วยด้านการปรับตัวทางจิตสังคม (Psychosocial Skills) เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนบุคลิกและวิธีการดำเนินชีวิต

(4) กลุ่มให้ความรู้แก่ครอบครัว (Family Education Group) เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุการใช้สารเสพติด การเปลี่ยนแปลงของสมองภายหลังการเสพยา (โรคสมองติดยาในกลุ่มผู้ปกครองและผู้ป่วยต้องเข้ารับความรู้ร่วมกับสัปดาห์ละ 1 ครั้งๆละ 1 ชั่วโมง

ระยะที่ 2 After Care Program หรือ Supportive Phase เป็นระยะประทับประคอง ใช้ระยะเวลา 8 เดือนต่อจากระยะที่ 1 กิจกรรมสำคัญ คือ กลุ่มสนับสนุนทางสังคม (Social Support Group) เป็นกลุ่มที่จะช่วยผู้ติดยาเสพติดที่อยู่ในระยะกลางๆของการเลิกยาเสพติด (หยุดเสพยาได้ประมาณ 3-4 เดือน) เรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมโดยไม่ใช้ยาเสพติดโดยการสนับสนุนด้านกำลังใจจาก เพื่อนๆกลุ่มเลิกยาเสพติดด้วยกัน วิธีการเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีผู้รับการบำบัดเป็นผู้ช่วยกลุ่มพูดคุย กันครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง

4.1.2.1 รูปแบบกระบวนการในการบำบัดรักษาแบบจิต- สังคมบำบัด

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า รูปแบบกระบวนการในการบำบัดรักษาแบบจิต-สังคมบำบัด มีรูปแบบดังนี้

1) การเปิด โอกาสให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้มาพบปะพูดคุยและสร้างสัมพันธภาพกับผู้บำบัด (Individual/ Conjoint Session) โดยจะทำกลุ่มสัปดาห์ละครั้งในเดือนแรก และเดือนละครั้งในสองเดือนหลัง แต่อาจจะเพิ่มจำนวนครั้งได้หากเกิดเหตุการณ์เร่งด่วนเพื่อให้ผู้ป่วยและครอบครัวทราบถึงวิธีการจัดการกับปัญหาและอธิบายกระบวนการในการรักษาโดยมีผู้บำบัดเป็นผู้แนะนำ เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้คุยเรื่องการติดยาอย่างเต็มที่โดยไม่มี การตัดสินว่าถูกหรือผิด และผู้บำบัดจะพยายามกระตุ้นส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีของผู้ป่วย นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่สุดในการรักษา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้ป่วย ผู้บำบัดต้องมีสามัญสำนึก ความสุภาพอ่อนโยน ความเมตตากรุณา และเคารพในความรู้สึกของผู้ป่วยอยู่ตลอดเวลา

2) กลุ่มฝึกทักษะการเลิกยาเสพติดระยะเริ่มต้น (Early Recovery Skills Group) โดยจะทำกลุ่มนี้ใน 1 เดือนแรกของโปรแกรมเป้าหมายของกลุ่ม คือ ให้โอกาสผู้ป่วยใหม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการหยุดเสพยาในระยะแรกและการพึ่งตนเอง ผู้บำบัดจะแนะนำผู้ป่วยถึงวิธีการพื้นฐานที่จะช่วยให้หยุดเสพยาได้ ผู้บำบัดจะปูพื้นฐานให้ผู้ป่วยพร้อมที่จะเข้าร่วมกลุ่มต่างๆต่อไป เช่น กลุ่มป้องกันการติดยาซ้ำ และกลุ่มช่วยเหลือทางสังคม พร้อมทั้งแนะนำกลุ่ม 12 ขั้นตอนซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาแบบ Matrix ต่อไป

3) กลุ่มป้องกันการกลับไปติดยาเสพติดซ้ำ (Relapse Prevention Group) การทำกลุ่มจะทำตลอดโปรแกรม 16 สัปดาห์ เป็นหัวใจของการรักษาแบบ Matrix โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการสมาชิกกลับไปติดยาอีก เป้าหมายของกลุ่มคือให้ผู้ป่วยมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อช่วยป้องกันการกลับไปใช้ยาซ้ำ สร้างความผูกพันในกลุ่มผู้ป่วย และให้ผู้ป่วยได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการพูดคุยถึงประสบการณ์ของกันและกัน

4) กลุ่มให้ความรู้ครอบครัว (Family Education Group) การทำกลุ่มจะทำ 12 สัปดาห์ ส่วน 4 สัปดาห์สุดท้ายผู้ป่วยจะผ่านเข้าสู่กลุ่มสนับสนุนทางสังคม มีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การให้ความรู้และข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับยาเสพติดแก่ผู้ป่วยและบุคคลในครอบครัว เพื่อเป็นประโยชน์ และแนวทางสำหรับการเลิกยาเสพติด เนื้อหาของความรู้ที่จะให้กับครอบครัวเป็นกลุ่มนั้น ประกอบด้วย ความรู้ด้านยาเสพติด บทบาทของครอบครัวระหว่างการใช้อาสาสมัครและเลิกยาเสพติด แหล่งข้อมูลและความช่วยเหลือในชุมชนเท่าที่หาได้สำหรับผู้ป่วยและครอบครัว รวมทั้งสิ่งที่ผู้ป่วยสามารถคาดหวังได้จากกระบวนการเลิกยาเสพติด

5) กลุ่มสนับสนุนทางสังคม (Social Support Group) โดยจะจัดกลุ่มนี้ให้กับผู้ป่วยที่กำลังรักษาตั้งแต่สัปดาห์ 17-52 สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ขนาดของกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 8-10 คน เป็นกลุ่มที่จะช่วยเหลือผู้ป่วยในระยะกลางของการเลิกยาเสพติด และเรียนรู้วิธีการใช้ชีวิตในสังคมโดยไม่ใช้ยาเสพติด ผู้ที่เข้ามาในกลุ่มสนับสนุนทางสังคมนี้ คือผู้ที่สามารถใช้ชีวิตเป็นปกติโดยไม่กลับไปใช้อาสาสมัครอีกและเป็นผู้ที่จบหลักสูตรผู้ป่วยนอกตามรูปแบบของ Matrix

6) การตรวจปัสสาวะ (Urine testing) เป็นส่วนหนึ่งของการรักษาแบบผู้ป่วยนอกที่จะช่วยควบคุมพฤติกรรมและป้องกันการกลับไปใช้อาสาสมัครซ้ำ ผู้ป่วยจะถูกตรวจปัสสาวะสัปดาห์ละครั้ง โดยจะตรวจในวันที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การผัดผ่อนโดยไม่มีเหตุผล มีพฤติกรรมผิดปกติเมื่อมาพบหรือเมื่ออยู่ในกลุ่ม หรือกรณีที่ครอบครัวแจ้งว่ามีพฤติกรรมผิดปกติ เมื่อมีการตรวจพบการใช้อาสาสมัครนอกจากจะพยายามพูดคุยแล้วอาจจะต้องใช้ตารางการวิเคราะห์การติดยาซ้ำหรืออาจจะต้องส่งรักษาตัวในโรงพยาบาล

4.1.2.2 ข้อดี จุดอ่อน และปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบำบัดรักษาแบบจิต- สังคมบำบัด

1) ข้อดีของการบำบัดรักษาแบบจิต- สังคมบำบัด

(1) องค์ความรู้ เนื้อหาเป็นความรู้แนวคิดที่เชื่อมโยงระหว่าง กาย จิต สังคม ทำให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงการ เปลี่ยนแปลงทางกาย การฝึกฝนทักษะต่างๆในแต่ละขั้นตอนเป็นการพัฒนาทักษะชีวิตและกระบวนการพัฒนาตนเองเพื่อกลับไปสู่การอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

(2) เทคนิควิธีการให้ความรู้ในกระบวนการกลุ่มทำให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วม (Interactive Learning)- Positive Approach การใช้วิธีการเชิงบวกทั้งคำพูดและการกระทำเป็นเครื่องดึงดูดให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บำบัดผู้ป่วยและครอบครัว ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรักษา

2) จุดอ่อนของการบำบัดรักษาแบบจิต- สังคมบำบัด

(1) ความถี่และระยะเวลาของการบำบัดรักษานาน 1 ปี แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 Intensive Phase 16 สัปดาห์ ผู้ป่วยมีกิจกรรมต้องพบกับผู้ให้การบำบัดสัปดาห์ละ 3 วัน และระยะที่ 2 Aftercare Phase 36 สัปดาห์ผู้ป่วยและผู้ปกครองต้องพบผู้ให้การบำบัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีผลกระทบต่อเวลาและค่าใช้จ่ายของครอบครัวและเกิดอาการเบื่อหน่าย ส่งผลให้การรักษาไม่ประสบผลสำเร็จตามที่ควรจะเป็น

(2) ผู้ให้การบำบัดต้องมีความรู้ความสามารถและมีทักษะให้คำปรึกษา การช่วยเหลือในขบวนการกลุ่มเป็นอย่างดี

3) ปัจจัยแห่งความสำเร็จการบำบัดรักษาแบบจิต- สังคมบำบัด

- (1) ผู้บำบัดสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วยแต่ละราย
- (2) ผู้บำบัดมีความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการบำบัดรักษาของ Matrix Program อย่างถูกต้องมีความรักงาน อดทน และพัฒนาตนเองตลอดเวลา
- (3) ความสม่ำเสมอในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มของผู้ป่วย
- (4) การมีส่วนร่วมและตั้งใจจริงของครอบครัว

4.1.3 การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด

จากการศึกษา พบว่า รูปแบบการบำบัดรักษาเสพติดโดยการจัดทำค่ายบำบัดรักษา เป็นวิธีการหนึ่งที่หน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวง มหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ นำมาเป็นกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ การทำค่ายบำบัดเป็นวิธีการให้การบำบัดรักษาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การจัดทำค่ายบำบัดโดยทั่วไปจะมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการจัดทำค่าย

1.1 บุคลากร จะมีการจัดตั้งคณะทำงานและสรรหาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ นับตั้งแต่ การจัดทำโครงการ การบริหารโครงการ การจัดทำค่าย โดยระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และเอกชน องค์กรภาคประชาชน

1.2 สถานที่ ส่วนใหญ่จะใช้สถานที่ที่มีอยู่แล้วในการดำเนินการ เช่น วัด หรือ โรงเรียน เป็นต้น

1.3 งบประมาณ จะมีการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และขอรับการบริจาค หรือสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ การจัดทำค่ายประมาณ 15 วัน จะใช้งบประมาณจากภาครัฐเฉลี่ย 100,000-200,000 บาท

1.4 วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารประกอบการ จะเป็นวัสดุสำนักงาน วัสดุที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ อุปกรณ์การเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว เป็นต้น

1.5 ตารางการจัดทำค่าและระยะเวลา ในแต่ละค่ายจะมีการจัดทำตารางค่าแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่จะใช้เวลาประมาณ 5-30 วัน ขึ้นอยู่กับงบประมาณ และกลุ่มเป้าหมาย

2. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเสพติดแต่ละพื้นที่ และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายว่ามีหน่วยไหนที่สามารถจูงใจให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา

3. การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานจัดทำค่ายจะมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ดังนั้น ต้องมีการประสานการดำเนินงานในทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การเตรียมการจัดทำค่าย การดำเนินงานค่าย และการติดตามผลหลังการบำบัด

4. การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง และครูเข้าใจ และเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครอง และครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการบำบัดมากที่สุด ดังนั้น เพื่อให้การบำบัดรักษาประสบความสำเร็จ จึงต้องการความร่วมมือจากบุคคลทั้งสองฝ่าย ในการเตรียมผู้เข้ารับการบำบัด ตลอดจนดูแลผู้เข้ารับการบำบัดทั้งในระหว่างการบำบัดและหลังการบำบัด หากบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย มีความรู้ความเข้าใจในผู้ติดยาเสพติด และสามารถดูแลผู้ติดยาเสพติดได้ดีแล้ว จะทำให้การบำบัดรักษาประสบความสำเร็จ

5. กฎ ระเบียบ และวินัยของสมาชิกในค่าย แต่ละค่ายจะต้องมีกฎระเบียบ เพื่อควบคุมความสงบเรียบร้อยในค่าย ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละค่าย โดยทั่วไปจะห้ามมิให้มีการนำสิ่งเสพติดต่างๆ เข้าไปในค่าย ห้ามทะเลาะวิวาท เป็นต้น

6. กระบวนการจัดทำค่าย มีดังนี้

6.1 การซักประวัติ ตรวจร่างกาย และประเมินสภาพปัญหา ขั้นตอนนี้จะใช้บุคลากรทางการแพทย์ในการดำเนินงาน โดยจัดคณะแพทย์เคลื่อนที่ หรืออาจส่งตัวผู้เข้ารับการบำบัดไปทำการตรวจรักษาในสถานพยาบาล

6.2 การบำบัดรักษาผู้มีการถอนยา กรณีเป็นผู้ติดยาเสพติดประเภทฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน แพทย์อาจจำเป็นต้องมีการให้ ยาทดแทน เพื่อลดอาการทรมานที่เกิดจากการถอนพิษยา รวมทั้งให้การรักษาโรคแทรกซ้อนต่างๆ ส่วนในกรณีเป็นผู้ติดยาเสพติดประเภทอื่น ไม่จำเป็นต้องมีการให้ยาทดแทน แต่จะให้การรักษาตามอาการที่เกิดขึ้น รวมทั้งให้การดูแลเรื่องสุขอนามัยต่างๆ

6.3 ความรู้พื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกค่าย เช่น การฝึกวิชาชีพต่างๆ กิจกรรมการเกษตร เป็นต้น

6.4 กิจกรรมนันทนาการ เพื่อการเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพ ให้สมาชิกในค่ายได้รู้จัก การสร้างสัมพันธ์ภาพกับสมาชิกอื่นๆ และเป็นการลดความเครียดที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมอื่นๆ

6.5 กิจกรรมกลุ่มบำบัด กิจกรรมสร้างคุณค่าชีวิตและศาสนา และกิจกรรมอื่นๆ

7. การประเมินผลการจัดทำค่าย และการติดตามภายหลังการเข้าค่าย

7.1 การประเมินผลการจัดทำค่าย จะดำเนินการ 2 ส่วน คือประเมินผลในด้านการ บริหารจัดการค่าย และผลสำเร็จจากการดำเนินงานบำบัดรักษา

7.2 การติดตามภายหลังการเข้าค่าย การบำบัดรักษาโดยการจัดทำค่ายบำบัดเพียง อย่างเดียวนั้น ไม่สามารถทำให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกได้อย่างเด็ดขาด จำเป็นต้องมีกิจกรรมรองรับหลัง การบำบัดรักษา มีการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตามความเหมาะสม มีการติดตามประเมินผลเป็น ระยะเวลา เพื่อให้กำลังใจ และให้คำปรึกษาแนะนำ

การดำเนินการค่ายบำบัดรักษาเป็นจุดเริ่มต้นในการให้การบำบัดรักษา และให้การ ฟื้นฟูสภาพจิตใจเบื้องต้น เป็นการค้นหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติดที่ยังไม่ได้รับการบำบัดใน สถานพยาบาล ดังนั้น ผู้ที่ผ่านค่ายบำบัดรักษาแล้วยังคงต้องได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟูสภาพจิตใจ และดำเนินการติดตามผลหลังจากการบำบัดรักษาอย่างสม่ำเสมอ จนกว่าผู้เลิกยาเสพติดจะมีความ มั่นคงทางจิตใจ และเลิกใช้ยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด

ปัจจุบันมีการจัดทำค่ายบำบัดตามแนวทางทหาร ได้แก่ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ค่ายฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการดำเนินงานบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดใน รูปแบบค่ายบำบัด โดยรับสมัครผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดทั่วไปที่มีความตั้งใจจะเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู เพื่อให้เป็นคนดี มีคุณภาพ ไม่กลับไปใช้ยาเสพติด และสามารถดำเนินชีวิตได้ อย่างปกติ ภายในระยะเวลา 45 วัน นอกจากนี้ สถาบันชัชวาลย์ กรมการแพทย์ กระทรวง สาธารณสุข ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพในการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้กับสถานบำบัดรักษาทั่วประเทศ ได้ดำเนินการพัฒนา หลักสูตรค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ติดยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ติดยาและสารเสพติด ได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างถูกต้อง มีทักษะในการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจาก ยาเสพติด มีการปรับเปลี่ยนสภาวะสุขภาพ เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนพฤติกรรมในการดูแลตนเอง เพื่อ ลด ละ และเลิก ยาเสพติด

4.1.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการบำบัดรักษา พื้นฟูและติดตามผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติด ที่มุ่งเน้นการบำบัดด้านจิตใจ

จากข้อมูลการศึกษากระบวนการ รูปแบบการบำบัดรักษา และฟื้นฟูผู้เสพผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ การบำบัดแบบ จิต- สังคมบำบัด(Matrix Model) และการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด ซึ่งมีลักษณะการบำบัดรักษาโดยมุ่งเน้นการบำบัดด้านจิตใจเป็นหลัก สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการบำบัดรักษา พื้นฟูและ ติดตามผู้เสพหรือ ผู้ติดยาเสพติดของแต่ละรูปแบบ ได้ตามประเด็นดังต่อไปนี้

4.1.4.1 ด้านเครื่องมือ และทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการบำบัดรักษา

1) สถานที่บำบัดรักษา

- ศูนย์แสงอรุณ ใช้สถานที่ของศูนย์แสงอรุณ โดยพื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่เปิดภายในชุมชน เพื่อให้ศูนย์แสงอรุณ ผู้เข้ารับการบำบัดได้เรียนรู้และอยู่ในชุมชน ซึ่งสามารถรองรับผู้เข้ารับการบำบัดได้ครั้งละไม่เกิน 20 คน

- การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด ใช้สถานที่ของโรงพยาบาลประจำอำเภอหรือประจำจังหวัด โดยพื้นที่ดำเนินการอยู่ภายในโรงพยาบาล ซึ่งสามารถรองรับผู้เข้ารับการบำบัดได้ครั้งละไม่เกิน 10 คน

- การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด ใช้สถานที่ที่มีในชุมชน โดยพื้นที่ดำเนินการเป็นพื้นที่เปิดภายในชุมชน เช่น วัด หรือ โรงเรียน โดยอาจจะมีการปรับปรุงสถานที่ให้มีความเหมาะสม ซึ่งสามารถรองรับผู้เข้ารับการบำบัดได้ครั้งละ 50 -100 คน

จากการเปรียบเทียบ พบว่า ศูนย์แสงอรุณเป็นศูนย์ขนาดเล็กระดับชุมชน มีสถานที่บำบัดที่เป็นลักษณะเฉพาะ และเหมาะสมสำหรับการบำบัดที่ใช้ระยะเวลานานได้ หรือเหมาะกับการดำรงชีวิต มากกว่าการบำบัดโดยใช้สถานที่ของโรงพยาบาล ซึ่งเป็นสถานที่ราชการและมิงงานบริการในหลายด้าน ในขณะที่สถานที่จัดค่ายบำบัดเป็นสถานที่ที่จัดขึ้นมาชั่วคราวเฉพาะห้วงเวลา จึงไม่เหมาะกับการบำบัดที่ใช้ระยะเวลานาน

2) เครื่องมือ อุปกรณ์ในการบำบัดรักษา

- ศูนย์แสงอรุณ ขอรับการสนับสนุนเวชภัณฑ์จากโรงพยาบาลปาย และเครื่องมือ อุปกรณ์ในการบำบัดรักษาอื่นๆ ใช้งบประมาณในการดำเนินการ

- การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด ใช้ทรัพยากรของโรงพยาบาลประจำอำเภอหรือประจำจังหวัด

- การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด ขอรับการสนับสนุนเวชภัณฑ์จากโรงพยาบาล/สถานอนามัยในพื้นที่ และเครื่องมือ อุปกรณ์ในการบำบัดรักษาอื่นๆ ใช้งบประมาณในการดำเนินการ

จากการเปรียบเทียบ พบว่า อุปกรณ์ในการบำบัดรักษา เวชภัณฑ์ต่างๆ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเหมือนกัน

3) เจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดรักษา

- เจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดรักษาของศูนย์แสงอรุณ เป็นอาสาสมัครประกอบด้วยผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีจิตใจสาธารณะในการทำงานเพื่อส่วนรวม

- การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด เจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดรักษาเป็นข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่รับผิดชอบการดำเนินงานด้านการบำบัดรักษา

- การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด เจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดรักษาเป็นข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

จากการเปรียบเทียบ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดรักษาของศูนย์แสงอรุณ เป็นผู้ที่ทำงานภายใต้ความศรัทธา ความเชื่อ โดยไม่ได้ถือเป็นหน้าที่ ทั้งที่มีค่าตอบแทนให้บ้างตามความเหมาะสม แต่การบำบัดอีก 2 รูปแบบ เจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดรักษาเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ทำและได้ค่าตอบแทนตามหน้าที่

4.1.4.2 ด้านกระบวนการค้นหา และคัดกรองผู้เข้ารับการบำบัด

- ศูนย์แสงอรุณ มีกระบวนการค้นหา และคัดกรองผู้เข้ารับการบำบัด โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเน้นการทำประชาคมหมู่บ้าน โดยเฉพาะชุมชนที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดจำนวนมาก ซึ่งมีค่าใช้จ่ายน้อยมาก พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัด ร้อยละ 70 เป็นกลุ่มที่ครอบครัว หรือคนใกล้ชิดเป็นผู้นำเข้าสู่กระบวนการบำบัด ส่วนอีกร้อยละ 30 ผู้เข้ารับการบำบัดสมัครใจเข้ามาบำบัดที่ศูนย์แสงอรุณ

- การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด มีกระบวนการค้นหา และคัดกรองผู้เข้ารับการบำบัด โดยหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น ตำรวจ ผู้นำชุมชน เป็นผู้ดำเนินการและนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดในรูปแบบกึ่งสมัครใจ ร้อยละ 90 และอีกร้อยละ 10 ผู้เข้ารับการบำบัดสมัครใจเข้ามาบำบัด

- การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด มีกระบวนการค้นหา และคัดกรองผู้เข้ารับการบำบัด โดยหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น ตำรวจ ผู้นำชุมชน เป็นผู้ดำเนินการและนำเข้าสู่กระบวนการบำบัด ร้อยละ 50 กลุ่มที่ครอบครัว หรือคนใกล้ชิดเป็นผู้นำเข้าสู่กระบวนการบำบัด ร้อยละ 30 และอีกร้อยละ 20 ผู้เข้ารับการบำบัดสมัครใจเข้ามาบำบัด

จากการเปรียบเทียบ พบว่า ด้านกระบวนการค้นหา และคัดกรองผู้เข้ารับ การบำบัดของศูนย์แสงอรุณใช้กลไกของชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน แต่อีก 2 รูปแบบใช้ กลไกภาครัฐเข้าไปคัดกรองในรูปแบบกึ่งบังคับ กึ่งสมัครใจ

4.1.4.3 ด้านรูปแบบกระบวนการบำบัดรักษา

กระบวนการบำบัดรักษาพยาบาลจิตของทั้ง 3 รูปแบบ มีการบำบัดรักษาทั้ง ทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ โดยเน้นการบำบัดด้านจิตใจ และกลไกการสมัครใจเข้ารับ การบำบัด ซึ่งไม่มีผลทางกฎหมายต่อผู้เข้ารับการบำบัด แต่มีข้อแตกต่างกัน ดังนี้

1) วิธีการบำบัดรักษา

- ศูนย์แสงอรุณ เน้นให้การรักษาทางร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ โดยใช้หลักศาสนาคริสต์ หรือการถ้อยมั่นในองค์พระศาสดาแห่งคริสต์ศาสนา ซึ่งมีกระบวนการบำบัด รักษา พื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแบบครบวงจรด้วยวิถีชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เสพ ครอบครัวย ชุมชน และเครือข่าย ซึ่งใช้ระยะเวลาในการบำบัดรักษา จำนวน 120 วัน หรืออาจจะมากน้อยตาม อาการหรือความต้องการ และให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติอีกครั้ง

- การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด เป็นวิธีการบำบัดรักษาผู้เสพ ผู้ติดยา เสพติดแบบผู้ป่วยนอก เป็นกระบวนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่เน้นการให้องค์ความรู้ต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยและครอบครัว โดยสอดแทรกเข้าไปในระยะเวลาต่างๆ ของการบำบัดรักษาผ่าน ทางกิจกรรม กลุ่มบำบัด ซึ่งใช้ระยะเวลาในการบำบัดรักษา จำนวน 52 สัปดาห์

- การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด เป็นวิธีการ บำบัดในเชิงรุกที่สามารถให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติดได้ในจำนวน มาก โดยมีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรทั้งด้านการฟื้นฟูสภาพร่างกาย จิตใจ อาชีพ และสังคม ซึ่งใช้ระยะเวลาในการบำบัดรักษาแตกต่างกันไปตามกลุ่มเป้าหมาย

2) ขั้นตอนการถอนพิษยา

- ศูนย์แสงอรุณใช้วิธีการหักดิบ ซึ่งผู้เสพยาจะมีอาการเสียนยาอย่างรุนแรง ใน 5 วันแรก แล้วจะเริ่มลดลง แต่ถ้าผ่านช่วงนี้ไปได้จะทำให้เจ็ดย และไม่กล้ากลับมาเสพยาอีก

- การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพแบบค่ายบำบัด ยาเสพติดประเภทฝิ่น มอร์ฟีน เฮโรอีน แพทย์อาจจำเป็นต้องมีการให้ ยาทดแทน ส่วนในกรณีเป็นผู้ติดยาเสพติดประเภทอื่น ไม่จำเป็นต้องมีการให้ยาทดแทน ใช้ กระบวนการหักดิบเหมือนรูปแบบอื่นๆ

4.1.4.4 ด้านกระบวนการติดตาม

- ศูนย์แสงอรุณ มีกระบวนการติดตามในหลายรูปแบบ เช่น อาสาสมัครไปติดตามในหมู่บ้าน/ชุมชน ติดตามผ่านเวทีพบปะเครือข่ายที่จัดขึ้นในศูนย์ หรือผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ระหว่างศูนย์แสงอรุณกับชุมชน โดยไม่กำหนดจำนวนครั้งในการติดตาม

- การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด มีการติดตามโดยให้ผู้เสพผู้ติดยาเสพติดมารายงานตัว ณ โรงพยาบาล และการติดตามผ่านทางเครื่องมือสื่อสาร 4 ครั้งต่อปี

- การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด มีการติดตามโดยให้ผู้เสพผู้ติดยาเสพติดมารายงานตัว ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือสถานที่ที่เป็นข้อตกลงร่วมกันของพื้นที่ จำนวน 4 ครั้งต่อปี

4.1.4.5 ด้านงบประมาณ

1) แหล่งงบประมาณ

- ศูนย์แสงอรุณ ได้รับงบประมาณสำหรับการบำบัดรักษาจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน การบริจาค หรือผู้เข้ารับการบำบัดสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม

- การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงสาธารณสุข

- การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงสาธารณสุข ศตส.จ. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้ง

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ พบว่า

- ศูนย์แสงอรุณ มีค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้ง ประมาณ 10,825 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในทุกกระบวนการของการบำบัด ได้แก่ ขั้นตอนคัดกรอง ค้นหาผู้เข้ารับการบำบัด ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนพิษยา ขั้นตอนฟื้นฟูสมรรถภาพ และขั้นตอนติดตามและประเมินผล แต่เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าดำเนินการ มีค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้ง ประมาณ 8,275.29 บาท

- การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด มีค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้ง ประมาณ 3,500 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพ เท่านั้น

- การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด สำหรับค่ายบำบัด 7 วัน มีค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้ง ประมาณ 3,500 บาท ส่วนค่ายบำบัด 15 วัน

มีค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้ง ประมาณ 5,600 บาท และค่ายาบำบัด 45 วัน มีค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้ง ประมาณ 13,000 บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับชั้นฟื้นฟูสมรรถภาพเท่านั้น

4.1.4.6 ด้านประสิทธิภาพการดำเนินงาน

1) การกลับไปเสพติดซ้ำ

- ศูนย์แสงอรุณ พบว่า ผู้ติดฝิ่นมีการกลับไปเสพติดซ้ำ ร้อยละ 30-40 ผู้ติดยาบ้ามีการกลับไปเสพติดซ้ำ ร้อยละ 15-20 โดยเฉลี่ยมีประมาณการกลับไปเสพติดซ้ำ ร้อยละ 25 ทั้งนี้ พบว่า มีผู้ผ่านการบำบัดรักษามาเป็นอาสาสมัครในการบำบัดรักษาในศูนย์อีกด้วย

- การบำบัดแบบจิต-สังคมบำบัด พบว่า มีประมาณการกลับไปเสพติดหรือติดยา ร้อยละ 30 อีกทั้งพบว่า ผู้ผ่านกระบวนการบำบัด ร้อยละ 70 ไม่มารายงานตัวตามกำหนด

- การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายาบำบัด พบว่า มีประมาณการกลับไปเสพติดซ้ำ ร้อยละ 30-50 อีกทั้งพบว่า ผู้เสพยาเสพติด ร้อยละ 80 ไม่มารายงานตัวตามกำหนด

2) ความคุ้มค่าต่อการลงทุน

เมื่อพิจารณากระบวนการดำเนินงาน ประสิทธิภาพของการบำบัดรักษาแต่ละรูปแบบ พบว่า การบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณมีความคุ้มค่ามากที่สุด รองลงมาคือ การบำบัดแบบจิต-สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายาบำบัด เนื่องจากการบำบัดรักษา ฟื้นฟู และติดตามของศูนย์แสงอรุณ มีลักษณะเด่น ดังนี้

- สถานที่มีความเหมาะสมต่อการบำบัดของคนในพื้นที่ และทำให้ไม่รู้สึกแปลกแยกจากพื้นที่ที่เคยมอยู่

- วิธีการบำบัดรักษามุ่งเน้นการดูแลด้านจิตใจมากกว่าด้านร่างกาย ภายใต้วางใจ/แนวคิดว่าการใช้ยาเสพติดมาจากความต้องการทางจิตใจ ซึ่งทำให้ต้องใช้ระยะเวลาการดูแลประมาณดำเนินการน้อยกว่ารูปแบบอื่น

- กระบวนการติดตามของศูนย์แสงอรุณ จะมีจุดเด่นกว่ารูปแบบอื่น คือ มีการดูแลจนมั่นใจว่าผู้ผ่านการบำบัดจะสามารถเลิกได้ ผู้ผ่านการบำบัดไม่ต้องเข้ามารายงานตัวที่ศูนย์

- มีการบูรณาการดำเนินงานประมาณ โดยมีแหล่งงบประมาณในการดำเนินการมาจากหลายหน่วยงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ทุกภาคส่วนเห็นว่าเป็นปัญหาาร่วมกันที่ต้องได้รับการแก้ไข

4.2 ผลการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย และผลได้ในการบำบัดรักษาผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ

4.2.1 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ

จากการศึกษา พบว่า ในปีงบประมาณ 2553 (ตุลาคม 2552- กันยายน 2553) ศูนย์แสงอรุณมีรายรับจากการอุดหนุนงบประมาณของหน่วยงานทั้งภาครัฐเอกชน และชุมชน รวมทั้งเงินบริจาคต่างๆ จำนวน 1,331,028 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพ และการติดตามหลังการบำบัด จำนวน 920,000 บาท เมื่อนำค่าใช้จ่ายมาวิเคราะห์ สามารถจำแนกค่าใช้จ่ายได้เป็น ค่าใช้จ่ายในการลงทุน คิดเป็นร้อยละ 26.53 คือ ค่าวัสดุหรืออุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 2.99 ค่าตอบแทนอาสาเครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 7.89 และค่าตอบแทนอาสาตำบล คิดเป็นร้อยละ 15.56 และค่าดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 97.01 แบ่งเป็น ค่าอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 52.50 ค่ากิจกรรมสนับสนุนอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 14.30 และค่าใช้จ่ายในการประสานงาน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ซึ่งค่าใช้จ่ายในการประสานงานได้รวมค่าสาธารณูปโภคของศูนย์แสงอรุณด้วย

ตารางที่ 4.2 ประเภทค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาพยาบาลของศูนย์แสงอรุณ ปีงบประมาณ 2553

ประเภทค่าใช้จ่าย	จำนวน (บาท)	คิดเป็นร้อยละ
1. ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	244,100	26.53
1.1 ค่าวัสดุหรืออุปกรณ์	27,500	2.99
1.2 ค่าตอบแทนอาสาเครือข่าย	72,600	7.89
1.3 ค่าตอบแทนอาสาตำบล	144,000	15.65
2. ค่าดำเนินการ	675,900	73.47
2.1 ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	483,000	52.50
2.2 ค่ากิจกรรมสนับสนุนอาชีพ	131,560	14.30
2.3 ค่าใช้จ่ายในการประสานงาน	61,340	6.67
รวมทั้งสิ้น	920,000	100.00

ที่มา : จากรายงานผลการดำเนินงาน และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ

เมื่อนำค่าใช้จ่ายที่ได้ตามตารางที่ 4.2 มาจำแนกตามลักษณะของต้นทุนการผลิต พบว่า ในปีงบประมาณ 2553 ศูนย์แสงอรุณมีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเยาเสพติดจำนวน 85 คน โดยมีต้นทุนรวมทั้งหมด 920,000 บาท คิดเป็นต้นทุนคงที่ร้อยละ 26.53 และเป็นต้นทุนผันแปร ร้อยละ 73.47 ซึ่งมีต้นทุนรวมเฉลี่ย 10,823.53 บาท/คน ต้นทุนคงที่เฉลี่ย 2,891.77 บาท/คน และต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 7,951.76 บาท/คน

ตารางที่ 4.3 ประเภทต้นทุนในการบำบัดรักษาเยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ ปีงบประมาณ 2553

ประเภทต้นทุน	ประเภทค่าใช้จ่าย	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนเฉลี่ย (บาท/คน)	ร้อยละ
ต้นทุนคงที่	ค่าใช้จ่ายในการลงทุน			
	1. ค่าวัสดุหรืออุปกรณ์	27,500	323.53	2.99
	2. ค่าตอบแทนอาสาเครือข่าย	72,600	854.12	7.89
	3. ค่าตอบแทนอาสาตำบล	144,000	1,694.12	15.65
	ต้นทุนคงที่รวม	244,100	2,891.77	26.53
ต้นทุนผันแปร	ค่าดำเนินการ			
	1. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	483,000	5,682.35	52.50
	2. ค่ากิจกรรมสนับสนุนอาชีพ	131,560	1,547.76	14.30
	3. ค่าใช้จ่ายในการประสานงาน	61,340	721.65	6.67
	ต้นทุนผันแปรรวม	675,900	7,951.76	73.47
ต้นทุนรวม		920,000	10,823.53	100.00

ที่มา : จากรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์แสงอรุณ และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ

เมื่อนำข้อมูลค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการบำบัดรักษาเยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ จำนวน 4 รายการ ได้แก่ ค่าวัสดุหรืออุปกรณ์ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่ากิจกรรมสนับสนุนอาชีพ และค่าใช้จ่ายในการประสานงาน (ยกเว้น ค่าตอบแทนอาสาเครือข่าย และค่าตอบแทนอาสาตำบล เนื่องจากจะนำข้อมูลค่าใช้จ่ายของศูนย์แสงอรุณไปเปรียบเทียบกับกรบำบัดแบบจิต-สังคมบำบัด และการบำบัดแบบค่าย ซึ่งค่าใช้จ่ายของทั้ง 2 รูปแบบไม่ได้รวมค่าแรง) มากระจายต้นทุนลงไปในแต่ละขั้นตอนของการบำบัด 5 ขั้นตอน พบว่า จากค่าใช้จ่ายทั้ง 4 รายการรวม มีต้นทุนรวม 703,400 บาท คิดเป็นต้นทุนรวมเฉลี่ย 8,275.29 บาท/คน ทั้งนี้ พบว่า ต้นทุนส่วนใหญ่ในการ

บำบัดรักษายาเสพติดของศูนย์แสงอรุณเป็นค่าใช้จ่ายในขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพ คิดเป็นร้อยละ 60.96 รองลงมาคือ ขั้นคัดกรองค้นหาผู้เข้ารับการบำบัด คิดเป็นร้อยละ 12.08 ขั้นถอนพิษยา คิดเป็นร้อยละ 9.24 ขั้นติดตาม และประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 8.93 และขั้นเตรียมการ คิดเป็นร้อยละ 8.79 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ต้นทุนในการบำบัดรักษายาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ จำแนกตามกระบวนการบำบัด

ขั้นตอนการบำบัด	ต้นทุนรวม		ต้นทุนรวมเฉลี่ย (บาท/คน)
	จำนวน (บาท)	คิดเป็นร้อยละ	
1. ขั้นคัดกรอง ค้นหาผู้เข้ารับการบำบัด	85,000	12.08	1,000
2. ขั้นเตรียมการ	61,800	8.79	727.06
3. ขั้นถอนพิษยา	65,000	9.24	764.71
4. ขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพ	428,800	60.96	5,044.70
5. ขั้นติดตามและประเมินผล	62,800	8.93	738.82
รวมทั้งสิ้น	703,400	100.00	8,275.29

ที่มา : จากการศึกษา

4.2.2 การวิเคราะห์ผลได้จากการบำบัดรักษาผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ

จากการศึกษา ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ผลได้จากการบำบัดรักษาผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ โดยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้ง และเปรียบเทียบร้อยละของการกลับไปเสพหรือติดยาของผู้ที่เข้ารับการบำบัดที่ศูนย์แสงอรุณ กับผู้ที่เข้ารับการบำบัดแบบจิต-สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด ดังนี้

(1) การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้งของศูนย์แสงอรุณกับการบำบัดแบบจิต-สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด

จากการศึกษาค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาต่อคนต่อครั้งของการบำบัดแต่ละรูปแบบเฉพาะค่าดำเนินการ พบว่า ศูนย์แสงอรุณ มีค่าใช้จ่าย จำนวน 8,275.29 บาท/คน/ครั้ง การบำบัดแบบจิต-สังคมบำบัด มีค่าใช้จ่าย 3,500 บาท/คน/ครั้ง และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด 7 วัน มีค่าใช้จ่าย 3,500 บาท/คน/ครั้ง ค่ายบำบัด 15 วัน มีค่าใช้จ่าย 5,600 บาท/คน/ครั้ง และค่ายบำบัด 45 วัน มีค่าใช้จ่าย 13,000 บาท/คน/ครั้ง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาเยาเสพติดต่อคนต่อครั้งของการบำบัดแต่ละรูปแบบ

รูปแบบบำบัดรักษาเยาเสพติด	ค่าใช้จ่ายที่ใช้บำบัดต่อคนต่อครั้ง(บาท)
การบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณ (120 วัน) ¹	8,275.29
การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด (120 วัน) ²	3,500
การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด ²	
- 7 วัน	3,500
- 15 วัน	5,600
- 45 วัน	13,000

ที่มา : (1) ค่าใช้จ่ายของศูนย์แสงอรุณ มาจากรายงานของศูนย์แสงอรุณ และจากการศึกษา

(2) ค่าใช้จ่ายในการบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด มาจากสำนักงาน ป.ป.ส.

จากการศึกษา พบว่า การบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณ มีค่าใช้จ่ายสูงเป็นอันดับสอง ซึ่งมากกว่าค่าใช้จ่ายในการบำบัดรูปแบบจิต- สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด 7 วัน ทั้งนี้เนื่องจากการบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณ มีข้อแตกต่างจากการบำบัดรูปแบบอื่น คือ ผู้เข้ารับการบำบัดจะพักอาศัยอยู่ในศูนย์แสงอรุณตลอดระยะเวลาการบำบัดจำนวน 120 วัน หรือมากกว่า และนอกจากนี้ค่าใช้จ่ายจำนวนดังกล่าวยังใช้ในทุกระบวนการบำบัด คือ ขั้นตอนการคัดกรอง ค้นหาผู้เข้ารับการบำบัด ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนฟื้นฟูสมรรถภาพ และขั้นตอนติดตามและประเมินผล ซึ่งการบำบัดในรูปแบบอื่นจะไม่ได้งบประมาณในการคัดกรอง ค้นหาผู้เข้ารับการบำบัด และการติดตามและประเมินผล

(2) การเปรียบเทียบร้อยละของผู้กลับไปเสพยาหรือติดยาของผู้ที่ผ่านการบำบัดที่ศูนย์แสงอรุณ กับผู้ที่เข้ารับการบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด

จากการศึกษาการกลับไปเสพยาหรือติดยาภายใน 1 ปีของผู้ผ่านการบำบัดแต่ละรูปแบบ พบว่า การบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณ มีประมาณการกลับไปเสพยาติดยา ร้อยละ 25 มีผู้ติดยากลับไปเสพยาติดยา ร้อยละ 30-40 ผู้ติดยาบำมีการกลับไปเสพยาติดยา ร้อยละ 15-20 ส่วนการบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด มีประมาณการกลับไปเสพยาติดยา ร้อยละ 30 และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด มีประมาณการกลับไปเสพยาติดยา ร้อยละ 30-50

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของการกลับไปเสพหรือติดยาเสพติดซ้ำของการผู้ผ่านการบำบัดแต่ละรูปแบบ

รูปแบบบำบัดรักษายาเสพติด	ร้อยละของการกลับไปเสพหรือติดยาเสพติดซ้ำ
การบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณ (120 วัน) ¹	25
การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด (120 วัน) ²	30
การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด ²	
- 7 วัน	50
- 15 วัน	45
- 45 วัน	30

ที่มา : 1. ค่าใช้จ่ายของศูนย์แสงอรุณ มาจากรายงานของศูนย์แสงอรุณ

2. ค่าใช้จ่ายในการบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด มาจากฐานข้อมูลด้านการบำบัดรักษายาเสพติดของ สำนักงาน ป.ป.ส.

จากการศึกษา พบว่า การบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณ มีร้อยละของการกลับไปเสพหรือติดยาซ้ำน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 25 รองลงมา การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด ซึ่งปัจจัยที่ทำให้การบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณมีผู้กลับไปเสพหรือติดยาซ้ำน้อยกว่ารูปแบบอื่น คือ มีสถานที่ วัฒนธรรมที่มีความเหมาะสมต่อการบำบัดของคนในพื้นที่ทำให้ไม่รู้สึกแปลกแยกจากพื้นที่ที่เคยอยู่ และมีการดูแลผู้เข้ารับการบำบัดจนกว่าจะสามารถกลับไปใช้ชีวิตแบบปกติได้ แต่ทั้งนี้ยังมีผู้ที่หวนกลับไปเสพหรือติดยาเสพติดซ้ำ เพราะในชุมชนเดิมยังมีสภาพแวดล้อมเดิม หากไม่เข้มแข็งก็จะกลับไปเสพหรือติดยาเสพติดซ้ำได้

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายที่ต้องสูญเสียไปจากการที่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด จำนวน 100 คน กลับไปเสพหรือติดยาซ้ำ พบว่า การบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณ ที่มีร้อยละของการกลับไปเสพหรือติดยาซ้ำ ร้อยละ 25 (กลับไปเสพหรือติดยาซ้ำ 25 คน) มีค่าใช้จ่ายในการบำบัดผู้กลับไปเสพหรือติดยาซ้ำ จำนวน 206,882.25 บาท ซึ่งสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัด และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด 7 วัน นั่นคือ การบำบัดแบบจิต- สังคมบำบัดมีค่าใช้จ่ายที่ต้องสูญเสียไปจากการที่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด จำนวน 100 คน น้อยที่สุด รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการบำบัดรักษาเยสพติดสำหรับผู้กลับไปเยสพหรือติดซ้ำ
เปรียบเทียบจากผู้เข้ารับการบำบัด 100 คน

รูปแบบบำบัดรักษาเยสพติด	จำนวนผู้กลับไปเยสพหรือติดซ้ำ (คน)	ค่าใช้จ่ายที่ใช้บำบัดผู้กลับไปเยสพหรือติดซ้ำ (บาท/ปี)
การบำบัดโดยศูนย์แสงอรุณ (120 วัน) (8,275.29 บาท/คน/ครั้ง)	25	206,882.25
การบำบัดแบบจิต-สังคมบำบัด (120 วัน) (3,500 บาท/คน/ครั้ง)	30	105,000
การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพแบบค่ายบำบัด		
- 7 วัน (3,500 บาท/คน/ครั้ง)	50	175,000
- 15 วัน (5,600 บาท/คน/ครั้ง)	45	252,000
- 45 วัน (13,000 บาท/คน/ครั้ง)	30	390,000

ที่มา : จากการคำนวณ

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการบำบัด ครอบครัวผู้เข้ารับการบำบัดศูนย์แสงอรุณต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ และผู้ให้การบำบัดหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ

4.3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ

4.3.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณ ประกอบด้วย ที่อยู่ปัจจุบัน เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านที่อยู่ปัจจุบัน พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณ ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร้อยละ 71.8 ด้านเพศ พบว่า เป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิง ด้านอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 30-50 ปี ด้านสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญา ด้านอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณ

ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ที่อยู่ปัจจุบัน		
จังหวัดแม่ฮ่องสอน	61	71.8
จังหวัดอื่นๆ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย กรุงเทพฯ ปทุมธานี นนทบุรี และสระบุรี	24	28.2
รวม	85	100.0
เพศ		
ชาย	65	76.5
หญิง	20	23.5
รวม	85	100.0

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการรักษา ยาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	13	15.3
30 – 50 ปี	57	67.1
มากกว่า 50 ปี	15	17.6
รวม	85	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	10	11.7
สมรส	69	81.2
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	6	7.1
รวม	85	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	82	95.3
ปริญญาตรี	3	4.7
รวม	85	100.0
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	55	64.7
เกษตรกร	18	21.2
อื่นๆ ได้แก่ ว่างงาน และ นร./นศ.	12	14.1
รวม	85	100.0
รายได้เฉลี่ย		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	48	56.5
5,000-10,000 บาท	32	37.6
10,001-15,000 บาท	5	5.9
รวม	85	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด

ด้านการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโทษหรือพิษภัยของยาเสพติด พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณ ทุกคนทราบโทษหรือพิษภัยของยาเสพติด ด้านจำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่เคยรับการบำบัดรักษา ยาเสพติด จำนวน 2-3 ครั้ง ด้านประเภท/ชนิดยาเสพติดที่เสพหรือติด พบว่า ส่วนใหญ่เสพหรือติดฝิ่น และด้านเหตุผลที่เข้ารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด ณ ศูนย์แสงอรุณ พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัด ส่วนใหญ่ต้องการเลิกยาเสพติดด้วยตนเอง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโทษหรือพิษภัยของยาเสพติด		
ทราบ	85	100.0
ไม่ทราบ	0	0.0
รวม	85	100.0
จำนวนครั้งที่เคยเข้ารับการบำบัด		
1 ครั้ง	15	17.7
2 ครั้ง	33	38.8
3 ครั้ง	20	23.5
4 ครั้ง	10	11.8
มากกว่า 4 ครั้ง	7	8.2
รวม	85	100.0
ประเภท/ชนิดยาเสพติดที่เสพหรือติด		
ฝิ่น	46	54.1
ยาบ้า	13	15.3
สารระเหย/กาว	4	4.7
ฝิ่นกับยาบ้า	16	18.8
ยาบ้ากับเหล้า	4	4.7
อื่นๆ ได้แก่ กัญชา และ โดมิคุม	2	2.4
รวม	85	100.0

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เหตุผลที่เข้ารับการบำบัด ณ ศูนย์แสงอรุณ		
ผู้เสพ ผู้ติดต้องการเลิกยาเสพติด	35	41.2
ครอบครัวต้องการให้เลิกยาเสพติด	29	34.1
ผู้นำชุมชนนำมาบำบัด	21	24.7
รวม	85	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.1.3 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ

ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจในด้านรูปแบบวิธีการบำบัด ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่ ด้านอาหาร เครื่องดื่ม ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร และด้านการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟูฯ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ ด้านรูปแบบวิธีการบำบัด

ด้านรูปแบบวิธีการบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. ความพึงพอใจในการชี้แจงของศูนย์แสงอรุณ ก่อนเข้ารับการบำบัด	4.33	5	มาก
2. ความพึงพอใจในรูปแบบการเตรียมการของ ศูนย์ในช่วงเตรียมสภาพจิตใจก่อนการบำบัด	4.73	1	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจในการดูแลในช่วงที่ท่านมีความ ต้องการยาเสพติด(ช่วงถอนพิษยา)	3.72	6	มาก
4. ความพึงพอใจในการดูแลในช่วงพักฟื้น ภายหลังการถอนพิษยา	4.38	4	มาก
5. ท่านสามารถอยู่ร่วมกับผู้เข้ารับการบำบัดคนอื่น ๆ ได้	4.72	2	มากที่สุด

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ด้านรูปแบบวิธีการบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
6. ในช่วงการบำบัดฟื้นฟูท่านสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น และชุมชนรอบข้างได้เป็นอย่างดี	4.41	3	มาก
ภาพรวมด้านรูปแบบวิธีการบำบัด	4.40		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านรูปแบบวิธีการบำบัด ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.40 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านรูปแบบการเตรียมการของศูนย์ในช่วงเตรียมสภาพจิตใจก่อนการบำบัด รองลงมา คือ ด้านสามารถอยู่ร่วมกับผู้เข้ารับการบำบัดคนอื่นๆ ได้ ด้านการสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น และชุมชนรอบข้างได้เป็นอย่างดี ด้านความพึงพอใจในการดูแลในช่วงพักฟื้นภายหลังการถอนพิษยา ด้านความพึงพอใจในการชี้แจงของศูนย์แสงอรุณก่อนเข้ารับการบำบัด และด้านความพึงพอใจในการดูแลในช่วงที่ท่านมีความต้องการยาเสพติด(ช่วงถอนพิษยา) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ ด้านสาธารณสุขปโลก/สถานที่

ด้านสาธารณสุขปโลก/สถานที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. ที่พัก เรือนนอน ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมต่อการเข้ารับการบำบัดรักษา	4.11	2	มาก
2. สภาพแวดล้อม/สถานที่โดยรอบมีความเหมาะสมต่อการเข้ารับการบำบัดรักษา	4.27	1	มาก
3. ศูนย์แสงอรุณ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อการเข้าพักเพื่อรับการบำบัดรักษา	3.87	3	มาก
ภาพรวมด้านสาธารณสุขปโลก/สถานที่	4.08		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลที่ศูนย์แสงอรุณ มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.08 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านสภาพแวดล้อม/สถานที่โดยรอบมีความเหมาะสมต่อการเข้ารับการบำบัดรักษา รongลงมา คือ ด้านที่พัก เรือนนอน ถูกสุขลักษณะมีความเหมาะสมต่อการเข้ารับการบำบัดรักษา และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อการเข้าพักเพื่อรับการบำบัดรักษา ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ ด้านอาหาร เครื่องดื่ม

ด้านอาหาร เครื่องดื่ม	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. อาหาร มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อผู้เข้ารับการบำบัด	4.44	2	มาก
2. เครื่องดื่ม/น้ำดื่ม สะอาด และเพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้ารับการบำบัด	4.53	1	มากที่สุด
ภาพรวมด้านอาหาร เครื่องดื่ม	4.48		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านอาหาร เครื่องดื่ม ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลที่ศูนย์แสงอรุณมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.48 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านเครื่องดื่ม/น้ำดื่ม สะอาด และเพียงพอต่อความต้องการ รongลงมา คือ ด้านอาหารมีความเหมาะสมและเพียงพอ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร

ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. เจ้าหน้าที่/อาสาสมัครมีความรู้ ความสามารถในการบำบัดรักษาเป็นอย่างดี	4.38	4	มาก
2. เจ้าหน้าที่/อาสาสมัครดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี	4.73	2	มากที่สุด

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
3. เจ้าหน้าที่/อาสาสมัครสามารถเป็นที่พึ่งได้เมื่อรู้สึกท้อแท้ หหมดกำลังใจ	4.92	1	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่/อาสาสมัครสามารถให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เข้ารับการบำบัดได้	4.49	3	มาก
ภาพรวมด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	4.63		มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณ มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.63 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี รองลงมาคือ ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครสามารถเป็นที่พึ่งได้เมื่อรู้สึกท้อแท้ หหมดกำลังใจ ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครสามารถให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เข้ารับการบำบัดได้ และด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครมีความรู้ความสามารถในการบำบัดรักษาเป็นอย่างดี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ ด้านการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟู

ด้านการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟู	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. ความพึงพอใจต่อการสร้างความเข้มแข็งของจิตใจ โดยใช้ศาสนาเข้ามาบำบัด	4.54	1	มากที่สุด
2. ความพึงพอใจต่อการบำบัดฟื้นฟูโดยการส่งเสริมอาชีพตามความเหมาะสม	4.38	2	มาก
3. ความพึงพอใจในช่วงของการติดตามหลังการบำบัดฟื้นฟู	4.09	3	มาก
ภาพรวมด้านการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟู	4.34		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟู ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณมีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.34 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านความพึงพอใจต่อการสร้างความเข้มแข็งของจิตใจ โดยใช้ศาสนาเข้ามาบำบัด รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจต่อการบำบัดฟื้นฟูโดยการส่งเสริมอาชีพตามความเหมาะสม และความพึงพอใจในช่วงของการติดตามหลังการบำบัดฟื้นฟู ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านอาหาร เครื่องดื่ม ด้านรูปแบบวิธีการบำบัด ด้านการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟู และด้านสาธารณูปโภค/สถานที่ ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ ในภาพรวม

ภาพรวมการให้บริการในด้านต่างๆ	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. ด้านรูปแบบวิธีการบำบัด	4.38	3	มาก
2. ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่	4.08	5	มาก
3. ด้านอาหาร เครื่องดื่ม	4.48	2	มาก
4. ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	4.63	1	มากที่สุด
5. ด้านการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟู	4.34	4	มาก
ภาพรวม	4.38		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

4.3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครอบครัวหรือญาติผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ณ ศูนย์แสงอรุณ ที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ

4.3.2.1 ข้อมูลทั่วไปของครอบครัวหรือญาติผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของครอบครัวหรือญาติผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่ศูนย์แสงอรุณ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ด้านอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 30-50 ปี ด้านสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญา ด้านอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของครอบครัวหรือญาติผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด

ข้อมูลทั่วไปของครอบครัวหรือญาติผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	25	29.4
หญิง	60	70.6
รวม	85	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	24	28.2
30 – 50 ปี	43	50.6
มากกว่า 50 ปี	18	21.2
รวม	85	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	17	20.0
สมรส	63	74.1
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	5	5.9
รวม	85	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	79	92.9
ปริญญาตรี	6	7.1
รวม	85	100.0

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	65	76.5
เกษตรกร	15	17.6
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4	4.7
อื่นๆ ได้แก่ ว่างงาน	1	1.2
รวม	85	100.0
รายได้เฉลี่ย		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	56	65.9
5,000-10,000 บาท	25	29.4
10,001-15,000 บาท	4	4.7
รวม	85	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.2.2 ข้อมูลความพึงพอใจของครอบครัวหรือญาติผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ

ในการศึกษาความพึงพอใจของครอบครัวหรือญาติผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเสพติด ณ ศูนย์แสงอรุณ ที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจในด้านรูปแบบวิธีการบำบัด ด้านสาธารณสุข/โภชนาการ/สถานที่ ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร และด้านความเชื่อมั่นต่อศูนย์แสงอรุณ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจของครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลด้านความเชื่อมั่นต่อศูนย์แสงอรุณ

ด้านความเชื่อมั่นต่อศูนย์แสงอรุณ	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปลผล
1. ท่านมีความพึงพอใจต่อระยะเวลาในการบำบัดรักษาจากศูนย์แสงอรุณ (120 วัน)	4.49	2	มาก
2. ท่านมีความเข้าใจต่อการชี้แจงขั้นตอนการบำบัดรักษาของศูนย์แสงอรุณ	3.88	3	มาก
3. ท่านมีความพึงพอใจในกิจกรรมที่ฝึกให้แก่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษา	4.51	1	มากที่สุด
ภาพรวมด้านความเชื่อมั่นต่อศูนย์แสงอรุณ	4.29		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านความเชื่อมั่นต่อศูนย์แสงอรุณ ครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาล มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.09 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัวหรือญาติผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านความมั่นใจต่อศูนย์แสงอรุณในการดูแลคนในครอบครัว ของท่านให้เลิกเสพ/เลิกใช้ยาเสพติด รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของคนในครอบครัว ท่านที่ผ่านการบำบัดรักษา ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจของครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลด้านสาธารณูปโภค/สถานที่

ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปลผล
1. ท่านมีความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภคในการบำบัดรักษาของศูนย์แสง	3.94	2	มาก
2. ท่านรู้สึกว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือญาติของท่านเข้ารับการบำบัดแล้ว บุคลากร หรือญาติของท่านปลอดภัย	4.26	1	มาก
3. ท่านมีความพึงพอใจต่อสถานที่ในการบำบัดรักษาของศูนย์แสงอรุณด้านความสะอาดและความเป็นระเบียบ	3.92	3	มาก
ภาพรวมด้านสาธารณูปโภค/สถานที่	4.04		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่ ครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.04 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้สึกว่าเมื่อส่งบุตรหลาน หรือญาติของท่านเข้ารับการบำบัดแล้ว บุตรหลาน หรือญาติของท่านปลอดภัย รongลงมา คือ ด้านความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภคในการบำบัดรักษาของศูนย์แสง และด้านความพึงพอใจต่อสถานที่ในการบำบัดรักษาของศูนย์แสงอรุณด้านความสะอาดและความเป็นระเบียบ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจของครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร

ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. ท่านมีความพึงพอใจ และเชื่อมั่นในศักยภาพของเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	4.51	3	มากที่สุด
2. เจ้าหน้าที่/อาสาสมัครอัยาศัยดี ยิ้มแย้ม วาจาสุภาพ	4.52	2	มากที่สุด
3. เจ้าหน้าที่/อาสาสมัครดูแล เอาใจใส่ และเป็นกันเองกับบุตรหลาน หรือญาติของท่านเป็นอย่างดี	4.62	1	มากที่สุด
ภาพรวมด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	4.55		มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร ครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.55 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครดูแล เอาใจใส่ และเป็นกันเองกับบุตรหลาน หรือญาติของท่านเป็นอย่างดี รongลงมา คือ ด้านความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร อัยาศัยดี ยิ้มแย้ม วาจาสุภาพ และด้านความพึงพอใจและเชื่อมั่นในศักยภาพของเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจของครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลจิตด้านรูปแบบการบำบัด

ด้านรูปแบบการบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. ท่านมีความมั่นใจต่อศูนย์แสงอรุณในการดูแลคนในครอบครัวของท่านให้เลิกเสพ/เลิกใช้ยาเสพติด	4.32	1	มาก
2. ท่านมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของคนในครอบครัวท่านที่ผ่านการบำบัดรักษา	3.87	2	มาก
ภาพรวมด้านรูปแบบการบำบัด	4.09		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านรูปแบบวิธีการบำบัด ครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลจิต มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.29 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลจิตมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านความพึงพอใจในกิจกรรมที่ฝึกให้แก่ผู้เข้ารับการบำบัดรักษา รองลงมาคือ ด้านความพึงพอใจต่อระยะเวลาในการบำบัดรักษาจากศูนย์แสงอรุณ (120 วัน) และการชี้แจงขั้นตอนการบำบัดรักษาของศูนย์แสงอรุณ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในภาพรวมของครอบครัวหรือญาติผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลจิตที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัครที่ให้การบำบัดรักษา และมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นต่อศูนย์แสงอรุณ ด้านรูปแบบการบำบัด และด้านสาธารณูปโภค/สถานที่ ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจของครอบครัวหรือญาติ ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพยาบาลจิตที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณในภาพรวม

ภาพรวมการให้บริการในด้านต่างๆ	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. ด้านความเชื่อมั่นต่อศูนย์แสงอรุณ	4.29	2	มาก
2. ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่	4.04	4	มาก
3. ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	4.55	1	มากที่สุด
4. ด้านรูปแบบการบำบัด	4.09	3	มาก
ภาพรวม	4.24		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

4.3.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ ในการบำบัดรักษาผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ

4.3.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ด้านอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 30-50 ปี ด้านสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญา และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ทุกคนมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,000-10,000 บาท รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การบำบัด หรือ เจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	8	80.0
หญิง	2	20.0
รวม	10	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	1	10.0
30 – 50 ปี	8	80.0
มากกว่า 50 ปี	1	10.0
รวม	10	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	3	30.0
สมรส	6	60.0
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	1	10.0
รวม	10	100.0

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การบำบัด หรือ เจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	60.0
ปริญญาตรี	4	40.0
รวม	10	100.0
รายได้เฉลี่ย		
5,000-10,000 บาท	10	100.0
รวม	10	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.3.2 ข้อมูลความพึงพอใจผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ

ในการศึกษาความพึงพอใจของผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณในการบำบัดรักษาผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณ เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจด้านกระบวนการบำบัด ด้านทักษะ/ความรู้/ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ด้านความพร้อมของผู้เข้ารับการบำบัด ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่ และด้านค่าใช้จ่าย ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณด้านกระบวนการบำบัด

ด้านกระบวนการบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปลผล
1. กระบวนการบำบัดรักษาได้มีการจัดสรรตามความเหมาะสมตามอาการของผู้เข้ารับการบำบัด	4.70	1	มากที่สุด
2. กระบวนการบำบัดรักษาภายใต้รูปแบบศูนย์แสงอรุณ จะทำให้ผู้เสพหรือผู้ติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาไม่หวนกลับไปใช้ยาเสพติดอีก	4.60	2	มากที่สุด
ภาพรวมด้านกระบวนการบำบัด	4.65		มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านกระบวนการบำบัด ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.65 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านกระบวนการบำบัดรักษาได้มีการจัดสรรตามความเหมาะสมตามอาการของผู้เข้ารับการบำบัด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการบำบัดรักษาภายใต้รูปแบบศูนย์แสงอรุณ จะทำให้ผู้เสพหรือผู้ติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาไม่หวนกลับไปใช้ยาเสพติดอีก

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณด้านทักษะ/ความรู้/ศักยภาพของเจ้าหน้าที่

ด้านทักษะ/ความรู้/ศักยภาพของเจ้าหน้าที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. ผู้ให้การบำบัด/เจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการบำบัดรักษาเป็นอย่างดี	3.90	1	มาก
2. ท่านได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ในการดำเนินงานบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่อง	3.10	2	ปานกลาง
ด้านทักษะ/ความรู้/ศักยภาพของเจ้าหน้าที่	3.50		ปานกลาง

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านทักษะ/ความรู้/ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.50 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านผู้ให้การบำบัด/เจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการบำบัด รักษาเป็นอย่างดี รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ในการดำเนินงานบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสง
อรุณด้านความพร้อมของผู้เข้ารับการบำบัด

ด้านความพร้อมของผู้เข้ารับการบำบัด	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปลผล
1. ผู้เข้ารับการบำบัดมีความเต็มใจ และพร้อม ในการเข้ารับการบำบัดรักษา	3.50	1	ปานกลาง
2. ครอบครัว และชุมชนมีความพร้อมในการ ดูแล และเข้าใจผู้เข้ารับการบำบัดรักษา	3.10	2	ปานกลาง
ภาพรวมด้านความพร้อมของผู้เข้ารับการบำบัด	3.30		ปานกลาง

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านความพร้อมของผู้เข้ารับการบำบัด ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณมี
ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.30 เมื่อวิเคราะห์
เป็นรายข้อ พบว่า ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1
ด้านผู้เข้ารับการบำบัดมีความเต็มใจ และพร้อมในการเข้ารับการบำบัดรักษา รองลงมา คือ ด้าน
ครอบครัว และชุมชนมีความพร้อมในการดูแล และเข้าใจผู้เข้ารับการบำบัดรักษา

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสง
อรุณด้านสาธารณูปโภค/สถานที่

ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปลผล
1. สถานที่ของศูนย์แสงอรุณ มีความเหมาะสม ต่อผู้เข้ารับการบำบัด และผู้ให้การบำบัดรักษา	4.10	1	มาก
2. สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในศูนย์แสงอรุณมีความเพียงพอต่อผู้เข้ารับ การบำบัด และผู้ให้การบำบัดรักษา	3.50	2	ปานกลาง
ภาพรวมด้านสาธารณูปโภค/สถานที่	3.80		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่ ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึง
พอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.80 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ
พบว่า ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านสถานที่
ของศูนย์แสงอรุณ มีความเหมาะสมต่อผู้เข้ารับการบำบัด และผู้ให้การบำบัดรักษา รองลงมา คือ

ด้านสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์แสงอรุณมีความเพียงพอต่อผู้เข้ารับการบำบัด และผู้ให้การบำบัดรักษา

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณด้านค่าใช้จ่าย

ด้านค่าใช้จ่าย	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปลผล
1. ท่านคิดว่า งบประมาณที่ใช้ในการบำบัดรักษา ยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณมีความครอบคลุม และเพียงพอต่อการดำเนินการบำบัดรักษาทั้งระบบ	3.10	2	ปานกลาง
2. ท่านคิดว่า ศูนย์แสงอรุณมีศักยภาพในการแสวงหางบประมาณเพื่อการบำบัดรักษา ยาเสพติดได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ	3.50	1	ปานกลาง
ภาพรวมด้านค่าใช้จ่าย	3.30		ปานกลาง

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้านค่าใช้จ่าย ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 3.30 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ผู้ให้การบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ มีความพึงพอใจมากเป็นลำดับที่ 1 ด้านศักยภาพในการแสวงหางบประมาณเพื่อการบำบัดรักษา ยาเสพติดได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ รองลงมา คือ ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบำบัดรักษา ยาเสพติดของศูนย์แสงอรุณมีความครอบคลุม และเพียงพอต่อการดำเนินการบำบัดรักษาทั้งระบบ

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในภาพรวมของผู้ให้การบำบัดหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณ พบว่า ผู้ให้การบำบัดหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ มีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ด้านกระบวนการบำบัด ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่ และด้านทักษะ/ความรู้/ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ด้านความพร้อมของผู้เข้ารับการบำบัด และด้านค่าใช้จ่าย รายละเอียดดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ยและลำดับของระดับความพึงพอใจผู้ให้บริการบำบัด หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณที่มีต่อการให้บริการของศูนย์แสงอรุณในภาพรวม

ภาพรวมการให้บริการในด้านต่างๆ	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	การแปรผล
1. ด้านกระบวนการบำบัด	4.42	1	มาก
2. ด้านทักษะ/ความรู้/ศักยภาพของเจ้าหน้าที่	3.58	3	มาก
3. ด้านความพร้อมของผู้ให้บริการบำบัด	3.50	4	ปานกลาง
4. ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่	3.79	2	มาก
5. ด้านค่าใช้จ่าย	3.38	5	ปานกลาง
ภาพรวม	3.71		มาก

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการบำบัด ครอบครัวผู้เข้ารับการบำบัดศูนย์แสงอรุณ และผู้ให้บริการบำบัดหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณในภาพรวม พบว่าทุกกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในลำดับ 1-3 ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร ด้านรูปแบบวิธีการบำบัด และด้านสาธารณูปโภค/สถานที่และด้านอาหารและเครื่องดื่ม ส่วนด้านการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟู ผู้เข้ารับการบำบัด มีความพึงพอใจในลำดับที่ 4 ด้านความเชื่อมั่นต่อศูนย์แสงอรุณ ครอบครัวหรือญาติมีความพึงพอใจในลำดับที่ 4 ด้านความพร้อมของผู้ให้บริการบำบัด และด้านค่าใช้จ่าย เจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณ มีความพึงพอใจในลำดับ 4 และ 5 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 เปรียบเทียบผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ให้บริการบำบัด ครอบครัวผู้เข้ารับ
การบำบัดศูนย์แสงอรุณ และผู้ให้บริการบำบัดหรือเจ้าหน้าที่ศูนย์แสงอรุณในภาพรวม

ภาพรวมการให้บริการในด้านต่างๆ	ลำดับความพึงพอใจ		
	ผู้ให้บริการ บำบัด	ครอบครัว หรือญาติ	เจ้าหน้าที่ศูนย์ แสงอรุณ
1. ด้านรูปแบบวิธีการบำบัด	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 1
2. ด้านสาธารณูปโภค/สถานที่	ลำดับที่ 5	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 2
3. ด้านเจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 3
4. ด้านอาหาร เครื่องดื่ม	ลำดับที่ 2	-	-
5. ด้านการดูแลภายหลังการบำบัดฟื้นฟูฯ	ลำดับที่ 4	-	-
6. ด้านความเชื่อมั่นต่อศูนย์แสงอรุณ	-	ลำดับที่ 4	-
7. ด้านความพร้อมของผู้ให้บริการบำบัด	-	-	ลำดับที่ 4
8. ด้านค่าใช้จ่าย	-	-	ลำดับที่ 5

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ